

G'AZALLAR

Zamona har kima bir tarz ro'zgor qilur.
Biravni vosili davlat, biravni xor qilur.

Biravni qo'lig'a berur madori mulki jahon,
Biravni to dam o'tguncha bemador qilur.

Biravni g'am bila, qayg'u bilan ado aylar,
Biravni ishrati olamg'a poyidor qilur.

Biravni diyda binosidin judo aylab,
Tamomi umrin asokashga intizor qilur.

Biravga siymu zar behisob ro'zi etar,
Biravni bir pul uchun yo'l yuzida zor qilur.

Visol birla yil o'tsa zamoncha ko'rinmas,
Biror zamongina hijronni yil shumor qilur.

Falakdin har nechakim dardu g'am nuzul aylar,
Yurogim ichra kelib, jo tutub diyor qilur...

Biravni ko'nglida kibru g'urur, zavqu huzur,
Biravni ko'yi g'ariblikda xoksor qilur.

Ko'ngulki jazbai ishq o'qiga nishona erur,
Chu dard tekxa qachon bir zamon qaror qilur.

Bu dayrda kishi bir-birdin ayrila tushsa,
Sharobi vasl nafas etmayin xumor qilur.

Biravga mehri fulus jahonga shatta urar,
G'aribu g'amzadalar ko'nglini shikor qilur.

Biravki ko'ngliga ishq o'tidin sharora tushar,
Junun boshig'a tusharga nechuk qaror qilur.

Chunonchi ahli muhabbat yo'luqsa bir-biriga,
Hikoyati g'amu afsonasi, baror qilur.

Chu oshno hamaga beg'araz erur Mujrim,
Aning uchun hamani holis e'tibor qilur.

* * *

Guliston ichra kirsam holima sarvu suman yig'lar,
Qilur bulbul fig'onu nolalar birla chaman yig'lar.

Eshitsalar mani boshimga tushgan muncha savdoni,
Biyobonlarda Majnun, tog' ichinda Ko'hkan yig'lar.

Osildi ishq tug'yoni bilan Mansur dor uzra,
Analhaq na'ra tortib, cho'bayi doru rasan yig'lar.

Yurak qon bo'lmag'uncha didadin xunoba yo'q jori,
Birovga tekmasa bir dardi bedarmon qachon yig'lar.

Mening ishqim hadisi tushsa gar mahfil arosig'a,
Kuyar parvona-yu, motamda sham'i anjuman yig'lar.

Bu hasrat birla oxir dahri fonidin guzar qilsam,
O'qub g'amnomai hajrimni har bir mardu zan yig'lar.

* * *

Oxir ul bedodgar qasdi meni jonimdadur,
Yoki, tig'in tez etarga muddao qonimdadur.

Ko'ching ey mardumki bir tun bo'lmag'aysiz g'arqi xun,
Muncha selobi balokim chashmi giryonimdadur.

Yerga tushgan shu'lasiga toqati nazzora yo'q,
Ul haroratkim maning xurshedi tobonimdadur.

Sog'inurman kosh Majnun bo'lsa erdi ulfatim,
Hurmatim tutmas xirad ahliki, davronimdadur.

Xoh sotsun, xoh qo'ysun, xoh ozod aylasun,
Bandai farmonidurman hukm sultonimdadur.

Har kima dardu alam darkor, kelsun manda bor,
Chug'zi oliy himmatam, bu ganj vayronimdadur.

Ko'nglum afgor o'lg'anin andin xaloyiq fahm etar,
Kim xaroshi dog' kashfi ohu afg'onimdadur.

Tifflar devonadur deb, oldilar tegra to'shim,
Necha tifli ashk ko'rkim yona mijgonimdadur.

Esdin ozg'on, telba bo'lg'on, charx urg'on, bag'ri dog',
Xalq har til bila yod aylar mening shonimdadur.

Har kim o'z holig'a olam yona o'z nafsig'a band,
Hech kim bilmas na hasratlar mening jonimdadur.

Til shikoyatg'a turib, o'z holima solmay nazar,
Nafsima boqsamki, ul ham bandi nuqsonimdadur.

Mujrim anglab xalqi olam ko'rdilar ko'zga haqir,
Bilmadilar xosiyatlar bandu zindonimdadur.

* * *

Ko'nglumni hirsu nafsu havo xona qildilar.
Aqlimni oldilar, meni devona qildilar.

Dushman so'zumni aydi yomon, do'st ko'rdi xush,
Minnat alarg'a til bila afsona qildilar.

Mardumki, ko'zu qoshdek edi yaxshi oshno,
Ne toptilar bazmdaki, begona qildilar.

Ul sham'i bazm partavidin jong'a tushti o't,
Go'yo meni mushobihi parvona qildilar.

Kofir ko'zi, qaroqchi qoshi, o'g'ri kifrigi,
Muncha sitamni qaysi musulmona qildilar.

Ul ko'y itlari sorig'a ayladim guzar,
Shodamki, xulqu xo'yi muhibbona qildilar.

Onlarki, to'la boshlari mag'zi xirad edi,
Har shod, g'amni qismati peshona qildilar.

Sandin ham o'tti ilgari Mujrim shumori ko'p,
Andin xabar yetishmadi oyo na qildilar.

* * *

Har so'zda har biravga ne shirin nukoti bor,
Bol tomda og'zidinki tilinda naboti bor.

Tasxir bo'lmagan kishi qolmas bu dahr aro.
Ul sho'xning bu nav'da gar iltifoti bor.

Vaslini istagan o'zidin qat' etar hayot,
Andin kechar biravni, kerakli hayoti bor.

Shohini ko'nglum etmadi parvoz — boli yo'q,
Har qushg'a [kim] boqarman ucharg'a qanoti bor.

Ishq ahlining do'konida yo'qtur matoi sabr,
Oshiq yo'q ulki, qavlanu fe'lan saboti bor.

Sharhi g'aming ruqumig'a devoni xotirim,
Mijgon qalam, qora yoshu ko'zdin davoti bor.

Xalqi zamona ta'nayi Mujrimliging qilur,
Ogoh yo'qki, haqdin umidi najoti bor.

* * *

Seningdek yordin begona bo'lmoq bor ekan oxir,
Muqimi kunji hasratxona bo'lmoq bor ekan oxir.

Falotun tab'lar birla o'zumni teng bnlur erdim,
Na bildim, bexirad, devona bo'lmoq bor ekan oxir.

Umid birla tuzub erdim hitori oshnolig'ni,
Bu ta'mirimg'a ham vayrona bo'lmoq bor ekan oxir.

G'ami ishqingni, jono, har necha eldin nihon tutdum,
Xaloyiq og'zida afsona bo'lmoq bor ekan oxir.

Qochaydim o't degandin, o'tmas erdim joni shirindin,
Jamoling sham'ig'a parvona bo'lmoq bor ekan oxir.

Ko'zum mag'ruri vasl erdimu ko'nglumda havo o'zga,
Nigohi oshno begona bo'lmoq bor ekan oxir.

Bo'lub Mujrim va lekin kaj yozilg'on xatti peshoni,
Mukallaf jonibi zindona bo'lmoq bor ekan oxir.

* * *

Eshitdim ul pari ag'yor birla oshno bo'lmish,
Meni ko'zumg'a bu ravshan jahon shomi qaro bo'lmish.

Ko'zum oqu qarosi do'stlar bo'lmas xaridorim,
Magar bozori mehr ichra matoim kam baho bo'lmish.

Jahondin shavkat oti qat'u kulli murtafi' bo'ldi,
Ki bu bechorag'a ahhob ko'p nomehribon bo'lmish.

Hujumi hasratu g'amdin silindi hosili jismim,
Kamoli za'f ko'rkim po'st birla ustixon bo'lmish.

Qaribsan ham ko'ngulni zavqi dunyodin ko'tarmassan,
Nader Mujrim demay xalqi jahon ishing xato bo'lmish.

* * *

Darig' aylanmadi charxi falak bir kun maromimg'a,
Tazarvi baxt ilinmay, rom bo'lmay o'tti domimg'a.

Yaqosig'a qo'lum yetmay, cholib domonidin tutmay,
Falak ne qilg'animg'a aylanibdur intiqomimg'a.

Qorang'u ro'zgoram balki xoram, joni afgoram,
Ajab yo'qtur agar tabdil topsa subh shomimg'a.

Bu kunlarkim jahonni buzg'udekdur shiddati ohim,
Quyosh qo'rqub kirolmas muncha to'fonlig' maqomimg'a.

Uyum atrofini selobi ashkim qildi daryoe,
Eshik masduddur, ey g'am, bukun kelma salomimg'a.

Nuqudi umr xalqi dahr savdosig'a sarf o'ldi,
Qiziq bozor sard o'ldi hama savdoyi xomimg'a.

Ne obidlig'da masruram, na Mujrimlig'da mahjuram,
Nu tole' yor yo'q, miqdor yo'qdur muncha nomimg'a.

* * *

Guliston intizoring, sarv qadingni xiromon qil,
Qaro zulfingni och, sunbul dimog'ini parishon qil.

Chekar bulbul fig'on, gul g'uncha aylar pirahan pora,

Bukun men nola aylay, sen dog'i choki giribon qil.

May ich, mahbub quch, mutrib bilan chu beg'am o'lturg'il,
Oyog'ing qo'yma zinhor ilgidin o'lguncha davron qil.

Qizorib chiqti gardundin quyosh mehning so'rog'inda,
Takalluf bartaraf xurshedi ruxsoringni tobon qil.

Boshingg'a har nechuk savdo ketursa dahr oshubi,
Haros etma qo'lingdin kelsa, ayshingni du chandon qil.

Seni qo'ndurg'ali qildim muhayyo jon aro joying,
Buzuq koshonamizg'a bir kecha o'zungni mehmon qil.

Samandingni jilovin saqla Mujrim dodxohingdur,
Desun arzini xohi dora cheku xohi zindon qil.

* * *

Na xushdur har kishig'a ishq o'tdin asar bo'lsa,
Samumi oh birla yo'q taajjub bahravar bo'lsa.

Ko'zi xunob ila to'lg'an, chiroyi za'faron bo'lg'on,
Muhabbat birla qon yutqan eranlardin nazar bo'lsa.

Fano mayxonasidin no'sh aylab har kishi jome,
Ko'rarlar nash'ai dilhoh, kimning halqi tar bo'lsa.

Xush ul rindeki molu mulki olam ko'zga ilmaydur,
Qaro tufroqcha bilmas, oldida anbu zar bo'lsa.

Muhabbat ko'nglung ichra bo'lsa, qobil hamdaming uldur,
Yuroki dardsizni dema hamdam gar padar bo'lsa.

Alam maydonida razm ayla Obid, himmating keng tut,
Na dersan el quloqig'a eshitmak birla kar bo'lsa.

* * *

Ayg'il manga ko'nglim nedur asrori nihoning
Lol o'ldi magar hajrida go'yo bu zaboning.

Aqlim sening aqlingduru hushim seni hushing,
Jismim seni jismingduru jonim seni joning.

Sen podshohi mulki tanu qal'ai jonsan,
Ilgim, oyog'im ikkalasi taxti ravoning.

Bir maslahatim ayg'ilu yo'limg'a ravon qil,
Shoyadki qabuli haq esa ushbu ravoning.

Shodim borida shodsan, g'am bila g'amda,
Jonim meni jonim edi qo'ynimda makoning.

Ey bulbuli tab'im na havodur bu chamanda,

Behuda erur nolau faryodu fig'oning.

Obidni balolarga giriftor qilibsan,
Ayg'il manga ko'nglum nedur asrori nihoning.

* * *

Ne taraf azm aylasam oldimda istiqbol g'am,
Boqmay o'tsam ham kelur, soya kabi dunbol g'am.

Kecha hambolinu kunduz hamdami yori safar,
Har qayon borsam anisim muncha mohu sol g'am.

Ey masihim bir zamon boshimg'a yetkurgil qadam,
O'lgali yettim, manga ko'rguzdi bu ahvol g'am.

Ey xush o'l rindi xarobotiki bir sog'ar bila,
Osmon yemrulsa kelmas ko'ngliga misqol g'am.

Hamdilillah, ishq aro sohib rivoji dahr man,
Dard baxtu toleim idbordur, iqbol g'am.

Soqiyo, may berki tavba eshikin masdud etay,
Tobakay qilsun mani mahjurni pomol g'am.

Gohi Obidlig' o'tim birla qilib ko'nglimni shod,
Gohi Mujrim deb yozib, o'zimga hasbi hol g'am.

* * *

Bu kecha koshonam uzra yor mehmon kelmadi.
Qolibim beruh qoldi, lutf etib jon kelmadi.

Posishab nolam eshitib, bo'ldi bulbullar xamush,
Ne uchun ushbu sahar ovozi afg'on kelmadi.

Va'dasi yolg'on edi yo man' qildi g'ayr ani,
Ya'ni ul bebok tab'i qavli yalg'on kelmadi.

Chashmai chashmim mururi ashkdin qoldi qurub,
Ul tasalli baxsh ashki chashmi giryon kelmadi.

Boshimi gardun sari yetkurmadi fayzi qadam,
O'lloh, o'lloh, qomati sarvi xiromon kelmadi.

Ko'p sog'ingandin ko'zumda qolmadi bir zarra nur,
Partavi zulmatzudoyi mohi tobon kelmadi.

Bu masaldur, Obido, xalq ichrakim, qaysi yatim;
Og'zi tegdi oshg'a-yu, burnidin qachon qon kelmadi.

* * *

Tong otdi chiqma uydin har tarafg'a qilma nazzora,
Mabodo bo'lmag'ay oyu quyoshning pardasi pora.

Yuzungga xalqi olam ko'z solurg'a orzu aylar,
Tavahhum ulki yakson bermagaylar jon yakbora.

Labingdin g'uncha kulmak istaru nargis nigohingdin,
Tarahhum ayla pomol o'lmasun gul kirma gulzora.

Fidoyi iltifoting bir bo'lak bag'ri adolardur,
Faqiru benavovu muhtalovu zoru bechora.

Biror daf'a seni ko'rgan ayirmas ko'z jamolingdin,
Qiyoy boqmas agar xurshed bo'lsun o'zga ruxsora.

Sen ul pokiza atvoru maqoli bebahodursan,
Xaridoring bo'lub Yusufni ko'rkim kirdi bozora.

Qarosh holimg'a, ey dildor, gohi marhamat birla,
Meni Obid sening yo'lingda sargardonu ovora.

* * *

Ajab baxti yomonman, yaxshilar ichra guzorim yo'q,
Bo'lubman g'arqi bahri dard umidi kanorim yo'q.

Xarobu notavonu abtar o'ldi kishvari ko'nglum,
Tarahhum birla obod aylagay ul shahsuvorim yo'q.

Qolibman tangnoyi zulmat obod ichra naylarman,
Zamoni xush kechurgundak yorug'liq ro'zgorim yo'q.

Qayong'a yuzlanay, ahvoli zorim kimga sharh aylay,
Na holing bor, nechuksan degudek bir do'stdorim yo'q.

Meni mujrim qilibdur shohi iqlim, hasad ko'nglum.
Na kim amr aylasa qilmoqdin o'zga ixtiyorim yo'q.

Mayi vaslin tilab sargarmi jomi hajri bo'lmishman,
Ajal paymonasidin o'zga bir daf'i xumorim yo'q.

Ko'ngulning dastidin oxir jahon ovarasi bo'ldum,
Ba soni zarra bir yerda turolmasman, qarorim yo'q.

Na bir Mujrim bo'lub ahli gunoh oldig'a yo'l topdim,
Na bir Obid ekan deb ham jahong'a e'tiborim yo'q.

* * *

Sansiz, ey mahvash, ko'ngul sayri guliston istamas,
Balki jismi notavonim rohati jon istamas.

Shahdi jondin ham suchukdur har takallum qilg'oning,
Lazzati la'lingni ko'rgan obi hayvon istamas.

Itlaring mehmonim o'lsa pora bag'rim tu'masi,
Telba ko'nglum mundin o'zga yaxshi mehmon istamas.

Izzu johi Misr ila mehri Zulayho man' etar,
Yusuf etmas yod Ya'qubini kan'on istamas.

Qoshi yodur, kifriki o'q, ko'zlari jon olg'uchi,
Dam-badam yuz qon to'kar, qon ahli tovon istamas.

G'unchag'a solmas nazar, og'zingdin o'lg'ay bahravar,
Orazing beparda ko'rganlar guliston istamas.

Bu ne qaddu bu ne qomat, bu nechuk tarzi xirom,
Bir tamosho aylagan sarvi xiromon istamas.

Xilvati jon kechalar sham'i jamolingdin yorug',
Oncha mustag'ni ziyoi mohi tobon istamas.

Mujrim o'lmish ishq fayzi birla daryoyi alam,
Langari tab'i rasodur vahmi to'fon istamas.

* * *

Naxli qadi orosta sarvi chamanimsan,
Gulrezi suxan, to'tiyi shakkar shikanimsan.

Monandi sadaf qo'ynuma jo qilg'ali ko'nglum,
Azbaski qadam tufrog'i durri adanimsan.

Ko'nglum sanga vobastavu jonim sanga sar,
Sultoni saropardan iqlimi tanimsan.

Paydoyi jahon hosili umrum sanga masruf,
Bir sarvi chaman zebu mahi sim tanimsan.

Ko'nglumni olur choqda aziz oqibatim xor,
Xush dilbari, jon parvaru pur makru fanimsan.

Jon isimu sendin keladur xasta mashoma,
Ko'z mash'alig'a Yusufi gul pirahanimsan.

Mujrim sanga ko'z pardasini qildi rahandoz,
Kel, kel bukun, ey shu'layi baytul-hazanimsan.